

Budapest Főváros IV. kerület
Újpest, Polgármesteri Hivatal

építészeti
TERVTANÁCS

✉ 1042 Budapest, István út 15.
☎ 231-3173, Fax.: 231-3175
E-mail: foepitesz@ujpest.hu

HOZZÁSZÓLÁS

a Noll Tamással, a Magyar Építész Kamara elnökével készített – „A dolgok állása” című – interjú-sorozat 10. fejezetéhez

a tervtanácsokkal kapcsolatban

Nagy érdeklődéssel olvasom Masznyik Csaba – a www.epiteszforum.hu weblapon megjelenő – interjú-sorozatát, melyben Noll Tamás kollégával, a MÉK elnökével igyekszik szisztematikusan végigpásztázni szakmánk szinte minden szegletét, és ugyan nem minden válasszal, sőt voltaképpen nem is minden kérdés megfogalmazásával értek egyet, ám a 10. fejezetnek a tervtanácsokkal kapcsolatos része nálam – ahogy manapság mondani szokás – „kiverte a biztosítékot”. Több mint három évtizede vettem, veszek részt vidéki és budapesti tervtanácsok munkájában (sőt előfordultam már az országos főépítész által vezetett központi zsűri ülésén is), néhány éve pedig lehetőségem van Újpesten vezetni a helyi tervtanács munkáját, ezért kötelességemnek érzem, hogy személyes tapasztalataim birtokában reflektáljak az írás néhány téves, több elemében pedig kimondottan elfogult, sértő részletére.

Javaslom, hogy pontról pontra, mondatról mondatra vegyük sorra az interjú szövegét. Íme.

MCs: *A tervtanácsok működése egyáltalán nem megnyugtató, még a fővárosban sem. A szerepek tisztázatlanok, vidéken végképp. Van-e erre valamilyen kamarai elképzelés? Hogy lehetne a tervtanácsok működését egységesíteni?*

NT: *Nagyon fontosnak tartom, hogy működjenek tervtanácsok. Az jelent, vagy jelenthet egy olyan minőségi kontrollt, amely a taxatív jogszabály-értelmezésen túl **egyfajta minőségi szempontot tud vizsgálni.** És...*

Szeretném megnyugtatót a kérdezőt, a tervtanácsok szerepe – mind vidéken, mind a fővárosban – egyértelműen tisztázott, hiszen a *településrendezési és az építészeti-műszaki tervtanácsokról szóló 252/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet* országosan egységes, általános tartalmi és eljárási szabályokat állapít meg, vagyis mindössze a minősítendő tervek „delegálását” illetően vannak benne (amúgy szerintem szakmailag vitatható) részletek. A lényeg azonban az, hogy ha „működés” alatt **az eljárás rendjét** értjük, vagyis hogy minden tervtanács munkája során teljesíteni kell (egyebek között) a határozatképesség biztosításának jogszabályban előírt feltételeit, az ülések nyilvánosságát, a hangfelvételek készítésére és az állásfoglalások tartalmi követelményére vonatkozó előírások betartását, akkor az egységességre vonatkozó elvárás teljesen jogos. Ha azonban az igény az lenne (és sajnos néha az is), hogy ugyanazt a („típus”)-tervet **ugyanúgy minősítse** bármelyik helyi –, vagy (az adott helyszín adottságaitól függetlenül) akár a központi – tervtanács, nos akkor kimondottan hiba lenne az egységességet számon kérni.

A helyi tervtanácsokat az önkormányzatok éppen azért hozzák/hozták létre és működtetik (és nem mellesleg főépítészt is azért foglalkoztatnak), hogy az adott település, település-rész, sőt a konkrét építési helyszín és környezete adottságainak ismeretében, ahhoz viszonyítva nyújtsanak segítséget az építési hatóságnak (településrendezési és -fejlesztési kérdéseket illetően pedig magának az önkormányzatnak) döntéseik szakmai megalapozásához. Nálunk az Önkormányzat nem csak életre hívta a Tervtanácsot, hanem komolyan is veszi, ezért az üléseken minden esetben részt vesz az illetékes szakbizottság elnöke, az érintett képviselő (mert „nála” történik valami érdekes, fontos dolog), a zsűribe tagokat delegáltak a helyi civil szervezetek, sőt a fontosabb ügyek megtárgyalásakor többnyire jelen van a polgármester is, a megtárgyalandó napirendekről pedig nem csak a MÉK, hanem az Önkormányzat honlapján is folyamatosan tájékozódhatnak az érdeklődők.

Mivel minden település, minden hely bizonyos mértékig (esetenként szélsőségesen) egyedi, a tervezési feladatok megoldása is szükségszerűen egyedi, azaz nem csak az építető, hanem a település (közössége) számára is „testre szabott” kell legyen. Szerintem nincs a helytől független abszolút építészeti minőség, vagyis Noll Tamással is csak azzal a kiegészítéssel értek egyet, hogy a tervtanácsoknak komplex szemlélettel, de a helyi adottságokhoz való korrekt, rendezett viszony követelményét szem előtt tartva kell minősíteniük a terveket.

A kép azonban nem lenne teljes, ha nem említeném meg, hogy a tervtanácsokat (és persze a főépítészeket is) – természetesen a kritikával illetett tervekkel kapcsolatban – jellemzően két ok miatt szokás bírálni, állásfoglalásaikat (olykor nemtelenül) támadni. Az egyik esetben a tervtanács azért nem támogatja a terv hatósági engedélyezését, mert a tervezett épület indokolatlanul és kellemetlenül, hivalkodóan, sőt olykor erőszakosan kirí a meglévő (és a településrendezési tervben megcélzott jövőbeni) környezetéből, annak adottságait figyelmen kívül hagyja. A másik esetben azért éri kritika a megoldást, mert a tervezett épület mind a környezetéhez, mind a ház funkcionális, sőt spirituális tartalmához képest is „alul-teljesít”, tömeg- és homlokzatformálása, anyagkezelése, közvetlen környezetének kialakítása szegényes („takarékos”), vagyis összességében nem tesz eleget az építészeti igényesség sokat hangoztatott követelményének. Jól ismerjük mindkét szélsőséget és persze az ellenérveket is. A panaszos (az előbbi esetben gyakran dühödten indulatos) építetők külföldön vagy más helyen (olykor sajnos pár utcányival arrébb lévő) megvalósult példákra mutogatnak (és sajnos a múlt – meglehetősen sok mások által elkövetett – hibái így élnek túl önmagukat új idők új hibáiban), illetve azért panaszkodnak, mert a tervtanács (vagy az erőszakos főépítész) olyan (számukra) felesleges többlet-költségekbe akarja taszítani őket, mely ellehetetleníti a tervezett beruházás megvalósítását. Nem hozok fel példákat, mindannyian tudjuk, mire gondolok. Ha azonban már a MÉK elnökének nyilatkozata kapcsán szólok hozzá, azt azért fontosnak gondolom megemlíteni, hogy a legvehemensebb, személyükben sértve érzett tervezők mindkét szélsőséges esetben – még ha szakmai lelkiismeretük miatt lelkük mélyén tisztában vannak is a helyzettel – teljes mellszélességgel, elkötelezetten védik megbízóik érdekeit.

Az építészetet e tekintetben én a magán- és a közösségi érdek egyeztetése szakmai terepének is tekintem, és szándékom szerint – ha erre egyáltalán esély mutatkozik – főépítészként éppúgy a megoldást igyekszem keresni, mint a tervtanács elnökeként. [Az Újpesti Tervtanács alakuló ülésén – amikor konkrét terv nélkül működésünk koncepcionális kereteiről váltottunk szót – a Zsúri egyik kiváló tagja úgy fogalmazott, hogy vegyük komolyan a tervtanács szó valódi jelentését és arra törekedjünk, hogy a jogosnak gondolt bírálat mellett adjunk segítséget (tanácsot) is a feladat jobb megoldására a tervezőknek és az építetőknek. Állásfoglalásainkban mi azóta is konzekvensen ezt a vezérelvet igyekszünk követni.]

MCs: Itt hadd szúrjam közbe, hogy tudjuk, **permanens tiltakozás van a tervtanácsokkal szemben**, és vannak, akik eleve elutasítják, miszerint **ízlés-rendőrség, amely vélt érdekek miatt hátrányos helyzetbe hoz tervezőket**. Ezért a tervtanácsi vélemény nem is lehet jogi döntés alapja, jogkövetkezménye nincs, csak ajánlás. Már a jogi vonatkozása is ellentmondásos.

NT: Ez így van, és valóban elég sok tervtanácsi döntés megkérdőjelezhető. Én mégis azt mondom, hogy a főépítészek mellé telepített tervtanácsoknak igenis van létjogosultságuk. Egy-egy településen ők képviselik azokat a minőségi szempontokat, ami alapján el lehet utasítani, vagy támogatni lehet egy tervet. Az a gyakorlat, hogy pozitív tervtanácsi vélemény nélkül már nagyon nehéz építési engedélyt kapni. A mi elképzelésünk és javaslatunk az, hogy **a tervtanácsokat is főbbszintűvé kell tenni**. Ha a tervtanács elutasít egy tervet, és annak alapján nem engedélyezik, akkor **másodfokon egy jogorvoslati fórumhoz lehessen fellebbezni**. Ez ugyan nem közigazgatási eljárás lenne, de az állami főépítészek alá rendelt zsúrral ezt a problémát kezelni lehetne, és a lokális – mondjuk így – szempontokat ki tudnánk szűrni. (...) Még nehéz fölmérni azt, hogy ha megváltozik az egész hatósági rendszer, és létrejönnek az önkormányzattól független állami építésügyi hivatalok, a helyi önkormányzatoknak – akiket a főépítészek, tervtanácsok képviselnek – milyen lesz a viszonyuk ezekkel a hivatalokkal, de szerintem sokkal fontosabb szerepe lesz a tervtanácsoknak.

Maszyik Csaba – a riport szakmai szabályait sajátosan értelmezve – itt már egyáltalán nem kérdez, hanem állításokat fogalmaz meg, mintegy megerősítést várva a riport alanyától és mint

látható sikerrel is jár, hiszen Noll Tamás elnök úr – ha jovialisan némileg megengedőbb is a tervtanácsokkal kapcsolatban, de – voltaképpen egyetért az „alá-kérdezővel”. Szálazzuk hát szét a mondatokat és lássuk, miről is van szó valójában.

A riporter azt állítja, hogy („mint tudjuk” – vagyis ők tudják), a tervtanácsok ellen nem csak úgy hébe-hóba van tiltakozás, hanem a tiltakozás bizony „permanens” (sic!). Namármost én meg azt állítom, hogy ez egy szemenszedett hazugság, amit a kijelentő természetesen nem tud alátámasztani. Nem ismerem általában a tervtanácsok munkáját és állásfoglalásait, illetve ismereteim a helyzetemből fakadóan nyilván nagyon hézagosak. Azt azonban állítom, hogy ha a tervtanácsai minősítés során „elvértett” terv szerzője (legtöbbször azonban inkább a megbízója) panaszt is emel a sérelmesnek tartott állásfoglalással kapcsolatban (ilyen velünk is előfordult már), józan mérlegelés alapján a szakmai minősítés legtöbbször (és itt hagy legyen elfogult: a mi esetünkben szerintem mindig) igenis védhető. Közel negyedfél évtizedes főépítészségem alatt azt tapasztaltam, hogy a „baj” általában vagy a (mondjuk ki nyíltan) fakezűekkel, a lustákkal és persze a sértett zsenikkel, meg a véletlenül mellé nyúló „nagy bölényekkel” szokott lenni, ezért aztán nem is csoda, hogy a legtöbb tiltakozás is ebből a körből érkezik.

Érdekes, a feladatot színvonalasan megoldó, az esetleges kritikai megjegyzéseket és javaslatokat megértően fogadó tervezők (és szerencsére ők vannak többségben), valamint azok az építetők, akik megértik, hogy a bírálat sem ellenük szól, sőt éppen az ő érdekükben hangzik el, nos ők általában megfontolják és meg is fogadják a tanácsokat, és ez a hatóságokhoz benyújtott végző változatokban jól nyomon követhető. Végül ne feledkezzünk el azokról a tervezőkről sem, akik éppen a tervtanácstól (és a főépítésztől) várnak szakmai segítséget ahhoz, hogy a megbízóikkal kialakult vitás helyzetekben „kollegiális” segítséget, megerősítést kapjanak. [Ezért is tartom különösen fontosnak, hogy a tervtanácsai üléseken ne csak a tervezők, hanem a megbízók is lehetőleg mindig jelen legyenek.]

És hát itt van ez az ízlés-rendőrség (alt.: ízlés-terror), meg a tervtanácsok szubjektivitása ugye. Itt azért érdemes kissé megállni és belegondolni, hogy miért is jöttek létre a tervtanácsok, és hogy ha már működnek és el is végzik a dolgukat, az építési jog miért rendelkezik mégis akként, hogy „szakértői minőségben hozott állásfoglalásuk” – ha figyelembe is kell azokat venni – mégsem kötelező az építési hatóságok döntésekre nézvést.

E tekintetben a képlet megoldása szerintem maga a törvény, mely – még ha ezzel sokan nem is értenek egyet – azt mondja, hogy az épített környezet „emberhez méltó és esztétikus kialakítása” a helyi önkormányzatok feladata, egyben felelőssége is. Ez praktikus azt jelenti, hogy amíg az építési hatóságok (melyek – ne feledjük – jogilag ma is függetlenek az önkormányzatoktól) kizárólag a szabályosság vizsgálata alapján jogosultak dönteni (tehát az építészeti minőséget, az illeszkedési követelmények érvényesülését tekintve nincs mérlegelési lehetőségük), addig szubjektív ítéletet mondani, mérlegelni kizárólag az önkormányzatoknak megengedett. Hogy az építési jog mégis ellentmondásos, azt egyfelől az okozza, hogy az állam immár másfél évtizede adós annak szabályozásával, hogy az önkormányzatok milyen módon, milyen eljárás keretében és milyen feltételek teljesülése esetén gyakorolhatják ténylegesen is ezt a jogot, másfelől az építésügy szinte teljes joganyagának súlyosan defenzív attitűdjé, vagyis hogy az állam félti az épített környezetet az önkormányzatoktól, az önkormányzatok (a rendezési tervek néhol túlzott részletességű szabályaival körülbástyázva) féltik a településeket a kontároktól, sőt – legyünk őszinték – gyakran a településtervezők is féltik a „művüket” az építészeketől. Ez az általános bizalmatlanság sajnos a megbízható, tüchtig középzszer erősíti, így a valóban igényes, egyedi jegyeket is hordozó, színvonalas építészet térnyerése ellen hat.

Ebben a jogi környezetben – „nagy tételben” – valójában csak egyetlen erős szereplő létezik, nevezetesen az építetető, hiszen ne feledjük, hogy az építési hatóságok által elbírált ügyeknek csak egy elenyésző töredéke esetében kerül sor egyáltalán tervtanácsai elő-minősítésre. Kéretik észrevenni azt is, a jogszabály szignifikáns különbséget tesz a főépítész szakmai véleménye, valamint a főépítészek által vezetett tervtanácsok állásfoglalása között is, hiszen az előbbire alapozva a hatóságoknak nincs lehetősége az engedély kiadását sem feltételhez kötni, sem jogszerűen megtagadni. Bár ez a főépítészekkel szembeni bizalmatlanságot is kifejezi, ám azt mégis jelzi, hogy a jogalkotó – szerintem alapvetően helyesen – a tervtanácsok kollektív döntését bizo-

nyos mértékig a tervezők (és az építetők), valamint a főépítészek „egyszemélyes” szubjektivitása fölé helyezi. Röviden azt mondja ki, hogy a nyilvánvalóan egyéni véleményekből kikristályosodó „kollektív szubjektivitás” (hogy ezzel a képzavarral éljek) egyfajta relatív objektivitássá áll össze és nagyobb szakmai biztonságot képvisel. Ezt az érvet kell valójában a tervezőknek (és az építetőknek), nemkülönben a főépítészeknek is elviselniük és tudomásul venniük.

Szó sincs tehát ízlés-rendőrségről, pláne nem terrorról, az pedig, hogy a „kérdező” eleve fel sem tételezi, hogy a tervtanács nemleges állásfoglalása valós (és nem – mint kinyilatkoztatja – vélt) érdekek (ez is milyen sunyi fogalmazás, én inkább a „szempontok” vagy az „érvek” szót használtam volna) alapján születik, inkább őt, semmint a tervtanácsokat jellemzi.

A válasz második része utal az építésügyi jogszabályok folyamatban lévő felülvizsgálatára, és ennek részeként a szerepek újraosztására is. Mivel szerintem e tekintetben még a szakmai közvélemény sem kellően (sőt, talán egyáltalán nem) tájékozott, indokolt lehet kitérni a hatósági rendszer, és ezzel összefüggésben az önkormányzatok (meg persze a főépítészek és a tervtanácsok) közreműködését érintő esetleges változásokra. Miként azt másutt maga az elnök úr is említi, a MÉK, valamint számos más szakmai és érdekképviselői szervezet (közte az Országos Főépítési Kollégium) közreműködésével mintegy másfél éve működő Országos Építésügyi Fórum – ha hivatalos döntést nem is hozott, ám – koncepcionálisan támogatta azt a jogalkotói elképzelést, mely szerint a jövőre felálló állami hatósági szervezet mellett (a feladatokat mintegy megosztva) a helyi önkormányzatoknak is lehetőségük legyen egy önálló „elő-minősítő” rendszer keretében érdemben is közreműködni az egyedi építési ügyek elbírálásában.

Bár az ezzel kapcsolatos stratégiai döntés mindeddig nem született meg, azt azért látni kell, hogy ez az új struktúra végre helyre tehetné a szerepeket és a hatáskörökkel összefüggő felelősséget is. Mint az OÉF egyik főépítési kollégiumi delegáltja magam is úgy látom, hogy az államigazgatási és az önkormányzati feladatok karakteresebb elválasztása helyes lépés lehetne, és tény, hogy ebben a helyzetben valóban felértékelődne a tervtanácsok működése, már csak azért is, mert a tervtanácsai állásfoglalásokra alapozott előzetes önkormányzati vélemény a hatósági döntésre nézvést kötelező lenne. Az már más kérdés, hogy – mint az már '97-ben is megtörtént – a koncepció ismét elvérezhet a kodifikációs harcmezőn, és akkor minden marad a régiben, az OÉF másfél éve meg (legalábbis e tekintetben) „mehet a levesbe”.

Ha azonban mégis a szakma képviselői által támogatott elképzelés valósulna meg (amire azért még van esély), akkor arról is dönteni kellene, hogy vajon helyes lenne-e a tervtanácsai rendszert – a hatósági struktúra mintájára – kétszintűvé tenni, avagy sem. Közben értem a fellebbviteli tervtanács szerepére vonatkozó – és mint látható Noll Tamás elnök úr által is támogatott – elképzelést, szerintem inkább avagy. Meg kell ugyanis érteni, hogy a tervek minősítésében ugyan döntő (de nem ügydöntő) szerepe lenne a tervtanácsoknak, ám a minősítésre vonatkozó hatáskör címzettje – a törvény szellemével összhangban – a polgármester (vagyis a képviselői demokrácia egyik fontos szereplője) lenne, márpedig ha ez így van, akkor az általa hozott döntés szerintem nem emelhető ki az önkormányzat hatásköréből. [Analog példaként jelzem, hogy pl. a szociális ügyekben „első fokon” hozott vezetői, illetve szakbizottsági döntéseket „másod-fokon” a képviselő-testületek jogosultak elbírálni, vagyis a hatáskör helyi szinten marad és fel sem merül, hogy – egy sajátos jogi inflexióval – a döntés állami szintre kerülhessen.] A magam részéről tehát – még ha más tekintetben nem is vitatom érintettségüket és hozzáértésüket – nem értek egyet azzal, hogy helyi tervtanácsai állásfoglalásra alapozott önkormányzati döntést „másodfokú” tervtanácsai véleményre alapozva felül lehessen írni. Az analog példát követve úgy gondolom erre a kérdésre lehetne más, adekvát választ is adni.

MCs: Vidéki viszonylatban látsz esélyt az általad is említett **ellentmondásos, mutyizós helyzet** feloldására?

NT: Azt nem mondom, hogy mutyizós lenne, de nyilvánvaló, hogy a tervtanácsai gyakorlat nem egységes. Nagyon **sokszor olyan dolgokat piszkálnak a tervtanácsok, amelyekhez semmi közük, belső funkcionális rendeket és egyebeket, holott nekik abszolút az illeszkedési és a környezeti szempontokat, tehát a közcélokat kellene csak vizsgálniuk és képviselniük.** És erről kellene valamifajta megalapozott véleményt mondaniuk, illetve kiszűrniük az alkalmatlan terveket. Tehát **tisztázni kellene, hogy mi is a tervtanács feladata.**

[Mivel Noll Tamás elnök úr a kérdés kiemelt részére elegánsan nem válaszolt (bár valójában az lett volna az elvárható és elegáns, ha megteszi), itt csak az általa adott feleletre kívánok reagálni, de azért nem felejték, és a következő bekezdésben néhány keresetlen mondattal erre még visszatérek. Lásd még a játékvezetőt és az utólag kiosztott sárga (a jelen esetben piros) lapot.]

Csak a tisztánlátás kedvéért javaslom elolvasni a már említett Kormány-rendelet – a tervdokumentációk minősítésének szempontjait felsoroló – 15. § (2) bekezdését, mely szerint „az építészei-műszaki tervtanács a szakmai véleményezés során vizsgálja, hogy a benyújtott építészei-műszaki terv megfelel-e

- a) az **építészei minőség, szakmai igényesség és szakszerűség**, ezen belül különösen:
- aa) **a telepítés** (a környezetbe illeszkedés, a beépítés),
 - ab) **a tervezési program szerinti rendeltetés, a használhatóság és a gazdaságosság** (rendeltetésszerű használat, gazdaságossági, épületfizikai, energetikai),
 - ac) **az esztétikus megjelenés** (tömegalakítás, színezés, anyaghasználat),
 - ad) **településképi és településszerkezeti hatásai kedvezőek-e**, továbbá hogyan felel meg a rálátás és látványvédelem követelményének,
- b) a helyi építési szabályzatnak és a szabályozási tervnek, illetve ezek hiányában vagy nem teljes körű szabályozásuk esetén az **illeszkedés** követelményének".

A felsorolásból napnál világosabban kitérni, hogy a jogalkotó – amúgy nagyon helyesen – az építészei-műszaki terveket komplex, egységében vizsgálendő és minősítendő produktumnak (kivételesen szerencsés esetben alkotásnak) tekinti, vagyis alapvetően téves az a szemlélet, mely a tervtanácsokat (és a főépítészeket is) amolyan „szépészeti” ítélő-fórumnak tekinti. Minket még arra tanítottak az egyetemen, hogy az épület telken való elhelyezése (és ekként a környező beépítéshez való viszonya), funkcionális (alaprajzi) megoldása, szerkezete, tömege, homlokzatainak megformálása, valamint használatának, működ(tet)ésének sajátosságai oly mértékben összefüggnek, hogy azok egymástól elválasztva valójában nem is értelmezhetők. A Kamara elnökétől azt vártam volna, hogy ha netán a jogszabály ettől eltérő (szűkítő jellegű) elvárásokat fogalmazott volna meg, maga „tegye helyre” a tervtanácsok (amúgy jellemzően kamarai delegáltak által érvényesülő) szerepét, az azonban, hogy éppen ő tagadja meg válaszában a „minden mindennel összefügg” szakmai alapvetés helyességét, teljességgel elfogadhatatlan. Az építészet nem csak, sőt talán nem is elsősorban esztétikai (pláne nem stiláris) kérdés, vagyis szerintem a tervtanácsok akkor járnak el helyesen, ha a minősített terveket azok teljességében vizsgálják, még akkor is, ha a laikus közvélemény és a szakma egy része ezzel nem is ért egyet.

A rutinosabb és bölcsebb tervtanácsok (és főépítészek) természetesen tisztában vannak a napi gyakorlat sajátosságaival is, vagyis tudják, hogy egy-egy épület alaprajzi elrendezése, a helyiségek területi arányai és kapcsolatai a megbízói programból közvetlenebbül következnek (levezethetők), sőt, bizonyos speciális esetekben szigorúan determináltak is, vagyis ezen a minősítési síkon az egyéni (magán-) érdekek szükségszerűen erősebben érvényesülnek, így hát akkor járnak el helyesen, ha az általuk észlelt hibákra, az esetleges ellentmondásokra felhívják ugyan a tervező és – ami talán még fontosabb – az építető figyelmét, sőt esetleg javaslatot is adnak a megoldás korrekciójára (emlékeztetőül: „terv-tanács”), de állásfoglalásukban csak azokra a kritikus elemekre térnek ki, melyek közvetlen kihatással vannak az épület környezetéhez való viszonyára, a tömeg- és homlokzatformálás minőségére, a ház megjelenésére. Szerintem ezért Noll Tamásnak nincs igaza akkor, amikor – nem mellesleg a hatályos jogszabályt is sértve – az „illeszkedés” követelményét a válaszában foglaltak szerint leszűkítve értelmezi, sőt ezt – éppen pozíciójából eredően – kamarai véleményként is teszi közzé.

MCs: Tudjuk, hogy ezek mögött van egy olyan gyakorlat – legalábbis ez a vád –, hogy az alkalmatlan tervek kiszűrése úgy indul, hogy **a tervtanács javasol egy „alkalmas” tervezőt, azaz a főépítész javasol hármat a baráti köréből.** Ezt hogy lehet kivédeni? **Vannak olyan ke-
rületek, amelyek elhíresültek erről,** és ma már a jóisten se tudja, csak akivel megtörtént, hogy ezek jogos kritikák voltak-e, vagy sem. **Ez már szakmai etikai kérdés.**

NT: Az is, másrészt a főépítészekkel való együttműködés kérdése. Többszereplős a rendszer. Nemcsak kamara létezik, hanem főépítési hálózat is, amellyel nagyon szoros együttműkö-

dést kell kialakítanunk a környezeti minőség érdekében. Szerintem ezt az ügyet inkább azon a szinten kell megoldani.

Masznyik Csaba kérdésének utolsó rövid mondatával egyetértek, feltéve ha – kellő önkritikával – úgy gondolta, hogy az előző két mondatában feltett kérdés minősítése valóban szakmai etikai kérdés (lenne). Mivel azonban az interjú egészét olvasva mintha nem egészen erről lenne szó, kénytelen vagyok sunyi kérdésébe csomagolt rosszindulatú, arcátlan állítását a leghatározottabban visszautasítani. Kikérem magamnak ezt a hangütést és követelem, hogy vagy szíveskedjen – természetesen hitelt érdemlő tényekkel, bizonyítékokkal alátámasztottan – megnevezni az általa nemes egyszerűséggel mutyizósnak titulált (kerületi) főépítészeket (sőt – mivel ez nemes állampolgári kötelezettsége is lenne – haladéktalanul feljelentést is tenni az illetékes hatóságoknál), vagy nyilvánosan megkövetni mindazokat, akiket súlyosan megsértett, és voltaképpen köztörvényes bűncselekménnyel vádolt meg. Ez kérem nem játék a szavakkal, aki veszi a gyávaságot, hogy ilyeneket írjon, annak minden leírt betűjéért helyt is kell állnia.

Tovább megyek. Noll Tamástól, mint a Magyar Építész Kamara elnökétől úgy gondolom joggal elvártam volna, hogy egy ilyen kérdés (kérdésben megfogalmazott állítás) hallatán maga teszi meg helyettem, hogy a kérdezőt rendre utasítja. Az elnök úrnak ugyanis tudnia kell(ene), hogy a tervtanácsokban döntően a területi építész kamarák által delegált zsűrorok dolgoznak (köztük is kiemelt szerepben az önkormányzati kamarai delegáltak), illetve hogy a főépítészek legtöbbször maga is kamarai tag, ezért a vádak – ha úgy tetszik – „saját” embereit is érintik. Általában is elegem van abból a szakmai kútmérgezésből, mely minden következmény nélkül lehetővé teszi, hogy alattomos sejtetésekkel, pofátlan vádakkal bárkit alaptalanul be lehessen sározni, hogy szakmai tisztességét meg lehessen kérdőjelezni, hogy a közvéleménnyel el lehessen hitetni, a főépítészek (a tervtanácsok hallgatóságos segítségével) korrup, beárazott gazemberek, akik „hatalmukkal” visszaélnék és tönkreteszik a tisztességes tervezőket.

Ami pedig engem, és az általam vezetett Újpesti Tervtanácsot illet, természetesen szívesen látom Noll Tamás elnök urat és Masznyik Csabát az Újpesti Tervtanács valamelyik soron következő ülésén (a napirendekről tájékozódhatnak a Kamara honlapján), ahol alkalmat adok számukra, hogy bocsánatot kérjenek a Tervtanács tagjaitól.

És tőlem is.

Berényi András
Hild-díjas főépítész
az Újpesti tervtanács elnöke